

mergen, waarbij uitsluitend de monograaf aan het woord is, bijzonder leerzaam. Daarin worden de achterstreng-laesies bij tabes en paralyse vergeleken en met elkander geïdentificeerd. De negende voordracht, waarin uitvoerig de veranderingen bij paralyse worden beschreven, is recht leerzaam. Dit alles leent zich echter moeielijk voor een, toch al ruim uitvoerig referaat. Het stuk van SCHAFFER is stellig een aanwinst voor de tabes-paralyse-literatuur.

C. WINKLER.

INGEZONDEN.

TUBERCULOSE VAN DEN MENSCH EN TUBERCULOSE VAN HET RUND.

Van af het begin van het jaar 1900, eigenlijk reeds van af het najaar van 1899, werd door mij een onderzoek ingesteld, hetwelk zich in dezelfde richting bewoog als dat van KOCH, waarvan de resultaten door dezen geleerde op het Tuberculose-Congres te Londen werden medegedeeld.

Bij mijn onderzoek mocht ik den steun der Regeering ondervinden en ik zal van de verrichte proefnemingen en de verkregen resultaten een uitvoerig verslag hebben uit te brengen aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Het onderzoek is nagenoeg geëindigd en met het opmaken van het verslag werd reeds een aanvang gemaakt; het zal echter nog wel een paar maanden duren, voordat het in zijn geheel gereed is.

De resultaten, waartoe het onderzoek geleid heeft, werden door mij evenwel, juist in verband met de mededeelingen van KOCH, reeds voorloopig ter kennis van de Regeering gebracht. Van den Minister van Binnenlandsche Zaken ontving ik bericht, dat het bij hem geen bezwaar ontmoet, indien die resultaten reeds thans in ruimeren kring worden bekend gemaakt.

De conclusies, waartoe ik op grond van mijn onderzoek ben gekomen, stemmen niet overeen met die van KOCH (en SCHÜTZ), en zijn in het kort de volgende:

I. Tuberkelbacillen van den mensch kunnen bij runderen tuberculeuze processen veroorzaken.

II. Ook bij andere huisdieren, schapen, geiten, honden, en bovendien bij apen, kunnen tuberkelbacillen van den mensch tuberculose doen ontstaan.

III. De tuberculose, door van den mensch afkomstige tuberkelbacillen bij de bovengenoemde dieren opgewekt, is echter gewoonlijk minder hevig, dan die, door tuberkelbacillen van het rund afkomstig, veroorzaakt:

VI. Wij mogen daarom voor den runderbacillus een gewoonlijk sterkere virulentie dan voor den menschenbacillus aannemen.

V. Het kan niet worden verwacht, dat die sterkere virulentie van den runderbacillus, bij runderen, schapen, geiten, honden en apen tegenover den van den mensch afkomstigen bacillus waargenomen, juist bij den mensch zich niet zou openbaren.

VI. In verband met het voorgaande moet aan den mensch als oorzaak van de overbrenging van tuberculose op het rund, een geringere beteekenis worden toegekend dan aan het rund als oorzaak van de overbrenging van tuberculose op den mensch.

VII. De tuberculose van het rund verdient, met het oog op de gezondheid van den mensch, nog meer de aandacht der hygiëne dan vroeger.

Aanleiding tot het instellen van het onderzoek vormden de in Amerika verrichte onderzoekingen van SMITH en de meening door Prof. FOKKER omtrent de niet-identiteit van tuberculose van den mensch en van het rund dikwijls in het openbaar verkondigd. Moeilijk kon ik vermoeden, dat de ontdekker van den tuberkelbacillus, zich met een dergelijk onderzoek, misschien op veel uitgebreider schaal, bezig hield. Nu hij echter de resultaten van zijn onderzoek bekend gemaakt heeft, en door zijn conclusies de geleerde en niet-geleerde wereld begrijpelijkerwijs in opschudding bracht, nu acht ik het, juist om het zeer groote belang van de zaak, geoorloofd reeds thans de resultaten van mijn proefnemingen mede te deelen, wijl deze *verschillen* van die, welke door KOCH werden verkregen. In de gegeven omstandigheden meen ik gerechtigd te zijn op mijn later uitvoerig verslag vooruit te loopen; ik ben dan ook van voornemen omtrent het onderzoek zelf uitvoerige mededeelingen te doen op de aanstaande Algemeene Vergadering van de Maatschappij ter bevordering der Veeartsenijkunde, welke op 20 en 21 September a. s. te Utrecht zal worden gehouden.

Leiden, 9 Augustus 1901.

D. A. DE JONG J.ZN.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officieele verslagen, enz.

De *Staatscourant* van 9 Aug. bevat de, bij K. B. van 23 Juli l.l. n°. 39 goedgekeurde statuten der Zuid-Hollandsche Vereeniging „het Groene Kruis”, die haren zetel heeft te 's-Gravenhage, en zich ten doel stelt samenwerking: tot het nemen en ondersteunen van maatregelen ter voorkoming van ziekten;

tot het verleenen van hulp bij epidemieën en gewone ziektegevallen, en tot het helpen bevorderen der algemeene gezondheidsbelangen.

De middelen, waardoor zij zich voorstelt dit doel te bereiken, bestaan in: 1°. het ondersteunen en doen bevorderen der maatregelen, welke vanwege het Rijk, de provincie of gemeenten tot voorziening in de algemeene gezondheidsbelangen zijn of worden voorgeschreven;

2°. het aanschaffen, bijeenbrengen en beschikbaar stellen van materiaal voor ziekenverpleging, ten dienste der afdelingen der vereeniging, wanneer haar eigen hulpmiddelen tijdelijk onvoldoende zijn;